

*Wie onwetend blijft van wat er voor zijn
geboorte gebeurde, blijft altijd een kind.
Want wat is een mensenleven waard, als
het niet is verweven met het leven van
onze voorvaders in de annalen van de
geschiedenis?’*

Cicero (redenaar, 46 voor Christus)

Voor ik vergeet

In mijn straat in Zeebrugge woonden twee broers die zich later zouden ontpoppen tot moordenaars. De eerste beroofde een oudere man die hij in een homobar had leren kennen, verwondde hem met twee messteken en wurgde hem ten slotte met een koord. De tweede schoot een prostituee neer in een bar ‘om zich te wreken op de maatschappij en om bij zijn broer te zijn’, aldus een krantenartikel.

Dat moet toeval geweest zijn, want voor de rest leefden in Zeebrugge vooral gewone kinderen van vissers, arbeiders van de glas- en de cokesfabriek en havenpersoneel. Zeebruggenars¹ deden halverwege de jaren zestig van de vorige eeuw gewone dingen. We struinden door de weiden op zoek naar salamanders. Het modderige water dat in je laarzen liep als je je te diep in de sloot waagde, warmde vlugger dan je dacht. Of we knikkerden naar een putje in de aarde van de perken die door de gemeente ooit bestemd waren voor bomen en gras. Ook ik was een gewone jongen, de jongste zoon van een onderwijzer. Alleen zag ik er in die tijd, halverwege de jaren zestig, nogal delicaat uit, al besepte ik dat pas toen de vrouw van de ijsventer mij zomaar een ijsje gaf ‘omdat ik zo’n mooi engelengezichtje had’. Twee moordenaars, vissers en een engelengezicht: de ingrediënten voor een Christusverhaal? Nee, dit wordt het verhaal van drie generaties in het onderwijs van ruwweg de twintigste eeuw, en van de teloorgang van kerk en staat.

Eerst moet ik zweven als een buizerd doorheen de tijd over borrelende moerassen, zilte stranden en groene inpolderingen. Ik kijk onverschillig neer op Romeinse legionairs en later op de tonsuren van monniken, de lompen van

lijfeigenen en de dampende paarden van Oostenrijks en Frans krijgsvolk. In 1888 strijk ik neer in Coolkerke, nu Koolkerke, een dorp aan de noordelijke rand van Brugge. Volgens mijn moeder was dit de heimat — ze sprak het uit als ‘eimat’ — van de Wildemeerschen. Mijn verhaal zal eindigen in 1999, het sterfjaar van mijn vader. Beide getallen, 1888 en 1999, hebben al iets magisch, en als je de periode ertussen neemt, kom je op 111 jaar of het magische *angel number 111*.

De oudste foto die onze familie in bezit heeft, dateert van ongeveer 1900. Centraal op de stoel naast zijn vrouw Virginie Van Parys prijkt mijn overgrootvader Charles Wildemeersch, zoals hij zich liet noemen. Nochtans heette hij officieel Ludovicus Carolus. Bij het nemen van de foto leek hij zich bewust van zijn aartsvaderlijke kwaliteiten: streng en plechtstatig. Hij was een aannemer-metselaar en bouwde een deftig rijhuis aan de Koolkerkse Steenweg dat er nog altijd staat. Je kunt het vooral herkennen aan de nogal bombastische leeuwenkop boven de voordeur. Ik woon er toevallig, na heel wat omzwervingen, nog geen kilometer vandaan. Als het licht heel goed zit, kun je nu nog CH-S WILDEMEERSCH-METSER op de gevel lezen.

Van links naar rechts: Edmond (Mon), Emma, Charles, August (Gust), Virginie, Sylvie en Alfons.

Uiterst rechts op de foto staat mijn grootvader. Net als ik was hij de jongste van het nest. Beschermend legt hij zijn arm op de schouder van zijn mama. Hij lijkt sterk op mijn broer Oswald. Wat weet ik van mijn grootvader? We hebben amper

vier jaar op de aarde gedeeld. Hij is gestorven in 1962, ik ben geboren in 1958. Ik heb foto's van ons samen, dus we hebben elkaar zeker ontmoet. Hij was toen al vertrokken uit zijn geliefde Zeebrugge, om na de dood van zijn vrouw Renilde bij dochter Rika in Assebroek nabij Brugge te gaan wonen. Ik zou willen zeggen dat ik nog een vage herinnering aan hem heb, een schaduw, een schijn van een stem of een vage geur, maar in mijn hoofd gaapt de grote leegte. Er zijn geschreven getuigenissen natuurlijk. 25 jaar onderwijzer en 11 jaar hoofdonderwijzer in een dorp zijn, liet sporen na, maar ik voel hem zelf niet aan, mis zijn oogopslag, zijn onderhemd dat aan de waslijn droogt en zijn manier van stappen. Zou hij een ongelukkige liefde hebben gehad? Wanneer kende hij het dieptepunt in zijn leven? Wat maakte hem blij?